

**POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA
NA OBSZARACH WIEJSKICH JAKO DODATKOWE
ŹRÓDŁO DOCHODU RODZIN ROLNICZYCH
W PERSPEKTYWIE 2023-2027 – DOBRE PRAKTYKI**

Jadwiga Weisbrod

Jadwiga Weisbrod

Pozarolnicza działalność gospodarcza
na obszarach wiejskich jako dodatkowe
źródło dochodu rodzin rolniczych
w perspektywie 2023-2027 – dobre praktyki

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn, tel./fax 89 535 76 84, 526 44 39
e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

WMODR Oddział w Olecku

Aleja Zwycięstwa 10, 19-400 Olecko
tel. 87 520 30 31, 520 30 32, fax 87 520 22 17
e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

Dyrektor WMODR

mgr inż. Damian Godziński

I Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Małgorzata Micińska-Wąsik

II Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Sonia Solarz-Taciak

Dyrektor Oddziału WMODR w Olecku

mgr Robert Nowacki

Druk: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel./fax. 89 526 44 39, 89 535 76 84
e-mail: redakcja@w-modr.pl, www.w-modr.pl

Nakład: 100 egz.

Wydanie: I

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Korzyści gospodarcze i społeczne wynikające z rozwoju działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich	4
2. Możliwości finansowania działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich w perspektywie 2023-2027 w ramach interwencji Leader	5
3. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”	9
4. Dobre praktyki działalności pozarolniczej	10
4.1. Gospodarstwo pasieczne Pasieka Jurewicz w Sedrankach koło Olecka	10
4.2. Gospodarstwo ekologiczne W Mazurskim Gaju w Cimochach	12
4.3. Alpaki w Sobolach – gospodarstwo agroturystyczne z elementami edukacji i terapii	14
4.4. Produkcja serów podpuszczkowych	15
4.5. Gospodarstwo rolno-rybackie we wsi Jurki Gospodarstwo rolno-rybackie we wsi Jurki	16
4.6. Inicjatywa Łącznik	16
Źródła	16

WSTĘP

Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich uważana jest za niezbędną do rozwoju gospodarczego tych terenów. Ma ona istotne znaczenie dla gospodarstw rolnych działających szczególnie na terenach o mniej korzystnych warunkach dla produkcji rolnej. Pozarolnicza działalność gospodarcza w indywidualnych gospodarstwach rolnych polega na wykorzystaniu różnorodnych zasobów (kapitału, siły roboczej, ziemi), którymi dysponuje gospodarstwo, do prowadzenia dodatkowej działalności bezpośrednio nie związanej z rolnictwem. Szczególnie ważne jest to w przypadku pogarszającej się kondycji ekonomicznej, gdyż pozwala na uzyskanie dodatkowych dochodów oraz spełnia ważną funkcję w aktywizacji obszarów wiejskich. Dodatkowych źródeł dochodów wymaga obecnie wiele wiejskich gospodarstw domowych w całym kraju. Dzięki takim formom przedsiębiorczości powstają nowe miejsca pracy, przybywa źródeł dochodów ludności.

Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich przybiera różne formy działalności. Niejednokrotnie powstają one z aktualnej sytuacji, potrzeby, konieczności czy pasji. Do podjęcia decyzji o tworzeniu nowego przedsięwzięcia potrzebna jest determinacja w osiągnięciu celu, jakim jest na pewno polepszenie jakości życia. O powodzeniu decyduje zarówno potencjał samego gospodarstwa, walory jego otoczenia, ale i sam gospodarz – przedsiębiorca, jego wiara w powodzenie przedsięwzięcia, wiedza, doświadczenie.

1. Korzyści gospodarcze i społeczne wynikające z rozwoju działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich

- 1.1. Proces aktywizacji ekonomicznej w sferze pozarolniczych funkcji obszarów wiejskich wpisuje się w koncepcję zrównoważonego rozwoju, która w przypadku obszarów wiejskich natrafia na szczególnie złożone uwarunkowania. Niedorozwój infrastruktury wiejskiej, słabość pozarolniczych form gospodarowania wobec niewydolności dochodowej gospodarstw rolnych skutkuje brakiem równowagi między systemem społecznym, ekonomicznym i przyrodniczym.
- 1.2. W procesie rozwoju wielofunkcyjnego rolnictwa i obszarów wiejskich szczególnej wagi nabiera pozarolnicza działalność prowadzona przez rolników i członków ich rodzin. Stwarza ona bowiem pozarolnicze miejsca pracy i źródła dochodów na obszarach wiejskich, polepszając tym samym sytuację materialną ludności rolniczej i warunki jej życia oraz sprzyja poprawie wykorzystania zasobów tkwiących w gospodarstwach rolnych i domowych.
- 1.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza uruchamia wiele korzystnych procesów społecznych, ekonomicznych i agrarnych. Rozwój pozarolniczej działalności zależy przede wszystkim od jakości czynnika ludzkiego, zasobów i jakości czynników ekonomiczno-produkcyjnych oraz technicznych gospodarstwa rolnego, poziomu rozwoju otoczenia rolnictwa i gospodarstw rolnych, zwłaszcza otoczenia instytucjonalnego, stopnia koncentracji ludności i jej zamożności, sytuacji na rynku pracy, szeroko rozumianej infrastruktury, itp. Rozwój tej działalności na obszarach wiejskich, w tym także działalności rolników i członków ich rodzin, jest w znacz-

nym stopniu zdeterminowany uwarunkowaniami makroekonomicznymi, m.in. stopą inflacji, tempem wzrostu gospodarczego, dostępnością do kredytów i ich oprocentowaniem innymi źródłami finansowania (fundusze unijne), opodatkowaniem, ubezpieczeniem, przepisami prawnymi.

- 1.4. Do korzyści wynikających z prowadzonej pozarolniczej działalności, usprawniających funkcjonowanie gospodarstwa rolnego, należą: poprawa wykorzystania zasobów pracy i majątku rolniczego, zwiększenie rozmiarów produkcji rolniczej, wzrost wydajności pracy i możliwości inwestowania w gospodarstwo rolne, wdrażanie innowacji i specjalizacji w gospodarstwie rolnym, podejmowanie nowej produkcji rolniczej, obniżenie kosztów gospodarowania w rolnictwie, poprawa warunków bhp, organizacja sprawniejszego zbytu produktów rolnych.
- 1.5. Poprawa warunków życia rodzin rolników z racji wzrostu dochodów gospodarstwa domowego i finansowania na jego rzecz inwestycji, utrzymania i kształcenia członków rodziny.
- 1.6. Tworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców wsi, wzrost dochodów jednostek samorządu lokalnego, możliwość wywierania presji na rozwój otoczenia instytucjonalnego biznesu, infrastruktury społecznej, technicznej i turystycznej wsi, rozwój innych pozarolniczych form działalności gospodarczej, przeciwdziałanie wyludnianiu się terenów wiejskich, unowocześnianie terenów wiejskich, poprawa estetyki otoczenia gospodarstwa rolnego, poprawa jakości środowiska przyrodniczego na wsi oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi i rozwój kultury wiejskiej.

2. Możliwości finansowania działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich w perspektywie 2023-2027 w ramach interwencji LEADER

Interwencja LEADER ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych.

Wdrożenie interwencji polega na **realizacji przez lokalne grupy działania (LGD) wybranych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR)** na obszarach wiejskich.

Cele interwencji będą osiągnięte przez realizację operacji, w następujących zakresach wsparcia:

- 1) rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez:
 - a) podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,
 - b) rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej;
- 2) rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania:
 - a) gospodarstw agroturystycznych,
 - b) zagród edukacyjnych,
 - c) gospodarstw opiekuńczych;
- 3) rozwój współpracy poprzez tworzenie lub rozwijanie krótkich łańcuchów żywnościowych;
- 4) poprawę dostępu do usług dla lokalnych społeczności, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresach wymienionych punktach 1-3;

- 5) przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi;
- 6) poprawę dostępu do małej infrastruktury publicznej;
- 7) kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych;
- 8) włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji;
- 9) ochronę dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi.

Przewiduje się większą niż dotychczas specjalizację i ukierunkowanie na osiągnięcie tylko najistotniejszych celów LSR. Dlatego LGD będą zobowiązane do wskazania w strategii nie więcej niż 3 konkretnych priorytetowych celów, na których będzie koncertowało się wsparcie z Planu Strategicznego. Działalność gospodarcza powinna być wspierana jedynie w zakresie, w jakim jest to zgodne z celami wskazanymi w LSR.

Warunki dostępu operacji uzależnione są od:

- ukierunkowania interwencji (cele podejścia LEADER, cele interwencji oraz cele LSR),
- komponentu interwencji (Wdrażanie LSR albo Zarządzanie LSR),
- rodzaju operacji (klasyczna operacja, operacja w partnerstwie, projekt partnerski, operacja własna albo projekt grantowy),
- zakresu wsparcia.

Wsparcie na podejmowanie lub rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej, tworzenie lub rozwijanie krótkich łańcuchów żywnościowych, gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych przysługuje tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego.

W przypadku uzyskania wsparcia na podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej, tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych, gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych lub gospodarstw opiekuńczych wnioskodawca może ubiegać się o wsparcie na rozwijanie tych działalności nie wcześniej niż po upływie 2 lat od wypłaty płatności ostatecznej w ramach operacji realizowanej w ramach podejmowania/tworzenia tych działalności.

Kryteria wyboru

LGD określi kryteria wyboru operacji o charakterze premiującym (rankingującym), których zastosowanie zapewni najefektywniejszy wybór operacji najlepiej pasujących do zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć. W związku ze specjalizacją LSR, LGD może ustanowić także kryteria wyboru o charakterze dostępowym (zawężające możliwość uzyskania wsparcia), które pozwolą ukierunkować wsparcie na operacje najlepiej odpowiadające potrzebom obszaru LSR i najlepiej pasujące do zaplanowanych realizacji przedsięwzięć. LGD dokonuje wyboru operacji w sposób zapewniający wzajemne powiązania i synergii pomiędzy tymi operacjami. LGD może to osiągnąć np. poprzez przeprowadzenie naborów wniosków o przyznanie pomocy obejmujących całe przedsięwzięcie.

W celu właściwego ukierunkowania pomocy rekomenduje się zastosowanie przez LGD przynajmniej części z kryteriów wyboru premiujących w szczególności operacje:

- objęte oddolnymi koncepcjami inteligentnej wsi – możliwość wyboru przez LGD najlepszych koncepcji, w ramach których projekty będą premiowane lub premiowanie projektów z każdej koncepcji, na utworzenie której LGD udzieliła wsparcia,
- zapewniające racjonalne gospodarowanie zasobami lub ograniczające presję na środowisko,
- dedykowane dla mieszkańców obszarów wiejskich, wykluczonych społecznie ze względu na przynależność do grup zdiagnozowanych jako grupy w niekorzystnej sytuacji.
- w partnerstwie/ projekty partnerskie,
- zintegrowane (łącznie różne dziedziny, tematyki, gospodarki, w celu kompleksowego zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb społeczności).
- innowacyjne, gdzie innowacja jest określona na poziomie LSR (z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru).

Kryteria wyboru grantobiorców w ramach projektów grantowych, zostaną określone przez LGD.

Nie przewiduje się kryteriów wyboru na Zarządzanie LSR, ponieważ pomoc przyznana będzie wszystkim LGD, których LSR w ramach Planu Strategicznego na lata 2023-2027 będą wybrane do realizacji.

Kto może otrzymać wsparcie

1. Wdrażanie LSR:

- osoby fizyczne, w tym wykonujące działalność gospodarczą,
- osoby prawne, w tym organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, mikro- i małe przedsiębiorstwa lub LGD (w ramach projektów grantowych lub operacji własnych),
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

2. Zarządzanie LSR – LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji.

Jakie wsparcie można otrzymać

W przypadku Wdrażania LSR wsparcie udzielane jest w formie dotacji w postaci ryczałtu w zakresie:

- 1) podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, tworzenia gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych – do wysokości 150 tys. zł,
- 2) tworzenia krótkich łańcuchów żywnościowych – do wysokości 350 tys. zł,
- 3) projektów grantowych – do wysokości 500 tys. zł, przy czym wysokość pojedynczego grantu:
 - na sfinansowanie przygotowania jednej koncepcji inteligentnej wsi, indykatywna kwota jednostkowa wynosi 4 tys. zł,
 - na przygotowanie projektu partnerskiego wynosi:
 - do 50 tys. zł w przypadku projektu partnerskiego z podmiotem z obszaru innej LSR z Polski,

- do 150 tys. zł – w przypadku międzynarodowego projektu partnerskiego (z podmiotem z obszaru innej LSR z innego kraju),
- w pozostałych zakresach zadań objętych grantami – ustalana będzie na bazie projektu budżetu; maksymalna kwota zostanie określona w oparciu o dane historyczne.

W pozostałych przypadkach Wdrażania LSR (w tym na operacje własne) wsparcie będzie miało formę dotacji w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych do wysokości 500 tys. zł.

Intensywność wsparcia na wdrażanie LSR:

- do 65% kosztów kwalifikowalnych, z wyłączeniem operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych,
- do 85% kosztów kwalifikowalnych w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych,
- do 100% kosztów kwalifikowalnych inne operacje, w tym na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne w przypadku podmiotów innych niż jednostki sektora finansów publicznych,
- do 75% kosztów kwalifikowalnych na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne w przypadku jednostek sektora finansów publicznych, z czego pomoc finansowa z EFRROW wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa.

W przypadku Zarządzania LSR wsparcie udzielane będzie w formie dotacji w postaci finansowania według % stawek ryczałtowych – pomoc jako określony % wsparcia udzielonego w ramach Wdrażania LSR dla danej LSR.

Z pomocy wykluczone są operacje:

- 1) obejmujące budowę lub modernizację dróg, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków;
- 2) dotyczące świadczenia usług dla rolnictwa.

Wysokość środków EFRROW w ramach interwencji LEADER PS dla WPR na lata 2023-2027 dla województwa warmińsko-mazurskiego na komponenty: wdrażanie LSR oraz zarządzanie LSR wynosi 30 687 500 EUR (jak poniżej).

Wysokość środków na poszczególne LGD

Lp.	Nazwa LGD	Wysokość środków EUR w ramach PS WPR przeznaczonych na komponent	
		wdrażanie LSR	zarządzanie LSR
1.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”	2 500 000,00	562 500,00
2.	Lokalna Grupa Działania „Mazurskie Morze”	2 500 000,00	562 500,00
3.	Lokalna Grupa Działania „Barcja”	1 250 000,00	312 500,00
4.	Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska	2 250 000,00	512 500,00

5.	Lokalna Grupa Działania „Warmiński Zakątek”	3 000 000,00	662 500,00
6.	Lokalna Grupa Działania „Południowa Warmia”	2 500 000,00	562 500,00
7.	Stowarzyszenie Kraina Drwęcy i Pastęki	2 000 000,00	462 500,00
8.	Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania	2 500 000,00	562 500,00
9.	Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”	1 750 000,00	412 500,00
10.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Wielkie Jeziora Mazurskie”	1 750 000,00	412 500,00
11.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy”	3 000 000,00	662 500,00

Źródło: https://prow.warmia.mazury.pl/pliki/2023/12/Zal.-do-pisma_wysokosc-srodkow-dla-LGD_warmińsko-mazurskie.pdf

3. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”

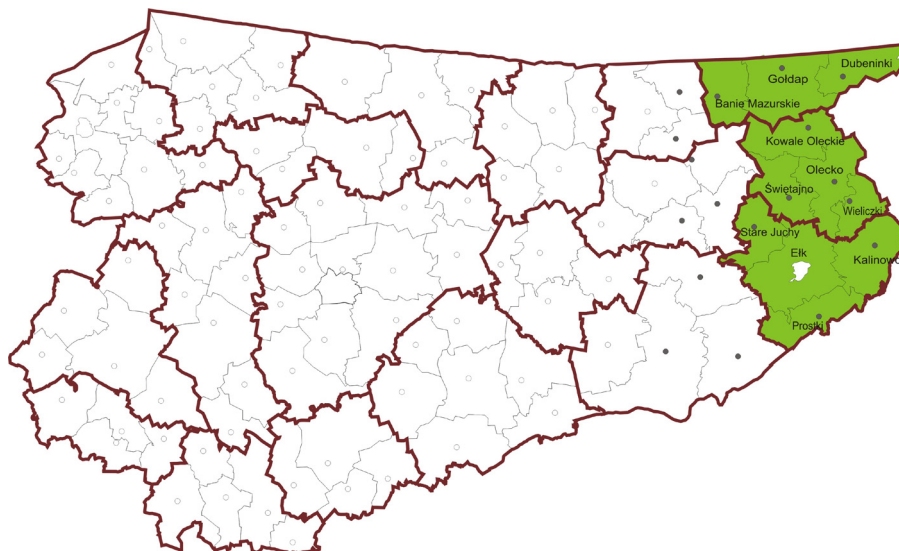
OBSZAR DZIAŁANIA LGD

gminy:

Ełk (gmina wiejska), Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, Gołdap, Banie Mazurskie, Dubeninki, Olecko, Kowale Oleckie, Świętajno, Wieliczki

Adres: Adama Mickiewicza 15/lok. 9 (1-4, 19-300 Ełk

Tel.: 87 610 11 83; e-mail: biuro@liderwego.pl; www.liderwego.pl

Źródło: <http://prow.warmia.mazury.pl/pliki/2017/10/Lider-w-EGO>

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” jest organizacją pozarządową, działającą w jednym z najbardziej charakterystycznych subregionów województwa warmińsko-mazurskiego, obejmującym trzy powiaty: etcki, gołdapski, olecki. W granicach obszaru EGO o łącznej powierzchni 2738 km² i zamieszkałego przez ponad 92 tysiące osób sąsiaduje ze sobą 11 gmin: Etk, Olecko, Gołdap, Banie Mazurskie, Dubeninki, Prostki, Stare Juchy, Kalinowo, Wieliczki, Świętajno, Kowale Oleckie.

Głównym celem Stowarzyszenia LGD „Lider w EGO” jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR). Opracowanie to wyznacza i precyzuje kierunki działań Stowarzyszenia, zmierzające do wykreowania obszaru EGO, jako miejsca o bogatym i czystym środowisku naturalnym, przyjaznego mieszkańcom i turystom. Poprzez zapisane w LSR działania Stowarzyszenie chce aktywizować społeczność lokalną, promować teren EGO jako miejsce o niezwykłych walorach przyrodniczych oraz wspierać inicjatywy służące działaniom szkoleniowym i warsztatowym, podnoszącym poziom jakości życia na obszarze EGO.

CELE I PRZEDSIĘWZIĘCIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU NA LATA 2023-2027

CEL 1: ROZWÓJ GOSPODARCZY OBSZARU EGO DO 2029 ROKU/Przedsięwzięcia:

- P.1.1. Wspieranie podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej. Liczba operacji polegających na powstaniu nowych przedsiębiorstw – 15.
- P.1.2. Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej. Liczba operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstw – 7.
- P.1.3. Tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych. Liczba utworzonych krótkich łańcuchów żywnościowych – 1.
- P.1.4. Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych. Ilość zmodernizowanych zagród edukacyjnych – 1.
- P.1.5. Tworzenie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych. Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu zagrody edukacyjnej przez rolników prowadzących działalność rolniczą w małych gospodarstwach i ich rodziny – 2.

4. Dobre praktyki działalności pozarolniczej

4.1. Gospodarstwo pasieczne Pasieka Jurewicz w Sedrankach koło Olecka

Pasieka Jurewicz to gospodarstwo rodzinne z tradycjami. Zostało założone w latach pięćdziesiątych. Dzięki kultywowaniu tradycji i zamiłowaniu do pszczelarstwa, właściciel wraz z braćmi rozwija tę specjalizację i produkuje miody wysokiej jakości. Razem mają pod opieką ok. 800 pni prowadzonych w typie pasieki wędrownej. Sami robią ule typu warszawski poszerzany oraz wężę pszczelą.

W ramach sprzedaży bezpośredniej i internetowej sprzedaje miody w 100% naturalne. W oferowanym asortymencie są miody: rzepakowy, mniszkowy, wielokwiatowy, leśny, faceliowy, lipowy,

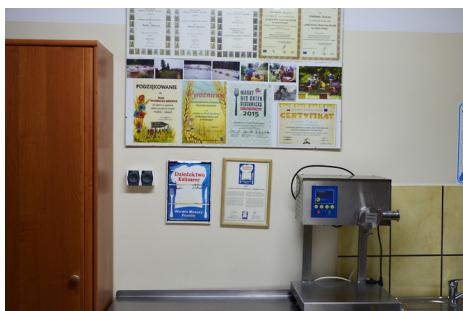

nostrzykowy, malinowy, gryczany. Miody sprzedawane są w słoikach o pojemności 1200g, 650g, 370g. Prócz tego oferują pierzge i świece woskowe – również ze swojej pasieki.

Gospodarstwo Pasieczne „Pasieka Jurewicz” z Sedrank koło Olecka od 2014 r. jest członkiem sieci Dziedzictwa Kulinarne Warmii Mazur i Powiśla.

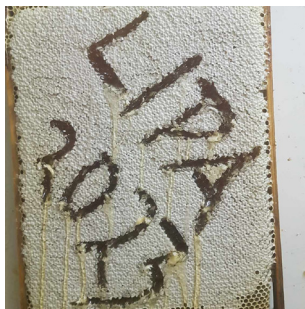

Wyjątkowe cechy miódów, które są akceptowane przez zwykłych klientów, zostały także docenione na arenie krajowej. Uzyskanie statusu **Produktu Tradycyjnego na liście Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi** nie jest łatwe i obwarowane jest wieloma warunkami. Należy m.in. udowodnić, że produkowane miody powstają z surowców pochodzących z regionu z wykorzystaniem tradycyjnych metod. Wpis na listę daje konsumentom gwarancję, że produkt jest unikalny, a jego jakość wysoka. Jednocześnie stwarza to możliwość promocji swoich wyrobów i zwiększa ich konkurencyjność na rynku.

Miody Pasieki Jurewicz zostały napisane na Listę Produktów Tradycyjnych, jako Miody Ziemi Oleckiej 29 czerwca 2016 r. i Miód Lipowy z Puszczy Boreckiej 28 kwietnia 2020 r. w kategorii Miody w woj. warmińsko-mazurskim. Miód lipowy z Puszczy Boreckiej jest wyjątkowy, bo pochodzi ze zwartego drzewostanu lipowego pradawnej puszczy. O wyjątkowości tego miodu decyduje

przede wszystkim umiejscowienie pożytków w zwartych kompleksach leśnych, przez co pszczoły nie mają dostępu do terenów rolniczych, np. z uprawami monokulturowymi.

4.2. Gospodarstwo ekologiczne „Mazurski Gaj” w Cimochach

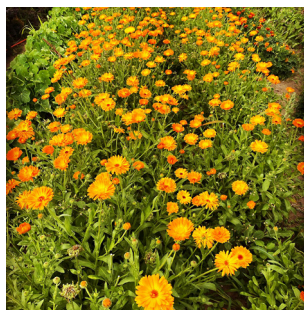

Mazurski Gaj to rodzinne gospodarstwo ekologiczne – firma z tradycjami, która stawia na zdrowe i ekologiczne produkty. Tworzy je rodzina – Mariola, Paulina, Mariusz i Andrzej. Każde z nich odnalazło w gospodarstwie swój własny kawałek nieba. Ich praca świetnie się uzupełnia, dlatego to, co trafia do klientów domu, jest tak wyjątkowej jakości. W Mazurskim Gaju najbardziej liczy się rodzina, pasja do zdrowej żywności i natura. To, czym się zajmują, sprawia im ogromną frajdę i przyjemność. Chociaż praca jest ciężka, to efekty, jakie dzięki niej uzyskują, warte są każdego poświęcenia. Chcą, aby wszyscy mogli spróbować prawdziwej żywności – pełnej wartości i smaku. Każdy produkt, jaki znajduje się w ich sklepie, jest doglądany od momentu zasiania do zbiorów.

Gospodarstwo znajduje się na terenach wolnych od zanieczyszczeń i hałasu. Dzięki temu uprawy i pasieka mogą rozwijać się w nieskazitelny sposób. Nie stosują chemicznych środków, więc produkty są w pełni ekologiczne.

W gospodarstwie uprawiają owoce, warzywa, kwiaty. Mają też własną pasiekę, z której oferują miód i produkty pszczoły. Tu także można nabyć świeże warzywa i owoce, jajka od własnych kur.

Większość owoców i warzyw jest przerabiana na różnego rodzaju przetwory, soki, kiszonki, octy, syropy.

Jako gospodarstwo ekologiczne przy pakowaniu i wysyłaniu w świat produktów korzystają z kartonów (z recyklingu) i szklanych opakowań.

4.3. Alpaki w Sobolach – gospodarstwo agroturystyczne z elementami edukacji i terapii

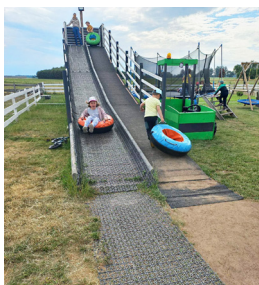
Gospodarstwo agroturystyczne „Alpaki w Sobolach” z elementami edukacji i terapii – stanowi dodatkowe źródło dochodu rodziny **Pauliny i Tomasza Makarewicz** z Soboli w gminie Wieliczki (powiat olecki). Gospodarze starają się łączyć edukację z dobrą zabawą, aby wzmocnić zainteresowanie światem zwierząt. Pokazują najmłodszym jak z szacunkiem, troską i miłością opiekować się zwierzętami. Kontakt ze zwierzętami jest dla dzieci niezwykle ważny. Swobodna zabawa przełamuje lęki, stymuluje zmysły, pobudza aktywność. Głaskanie i przytulanie uspokaja, zmniejsza poziom lęku czy stresów. Z zaciekawieniem zdobywają nową wiedzę z zakresu hodowli zwierząt. Tutaj dzieci czują się jak u dziadków na wsi. Gospodarze z wielką przyjemnością odpowiadają na pytania odwiedzających gospodarstwo.

Gospodarstwo to bezpieczne, ogrodzone i monitorowane miejsce, gdzie można skorzystać ze świetnej okazji do rekreacji ruchowej na świeżym powietrzu.

Pod opieką przewodnika goście spotkają się bezpośrednio z alpakami, kozami, królikami, owcami, osiołkami, końmi, kangurem i lamą. Mogą je karmić, głaskać i przytulać – poznają podstawowe zagadnienia o chowie i hodowli, a także kształtują odpowiednie postawy w kontakcie ze zwierzętami. W trakcie przejażdżki bryczką w zaprzęgu konnym, gospodarz opowiada ciekawostki o polach uprawnych, zwierzętach i maszynach rolniczych.

Kolejną atrakcją, po zwiedzeniu zagród, jest strefa dziecka: zjazd tubingowy, tyrolka, trampolina, kuchnia błotna, tor przeszkód na belach siana. Dużą atrakcją jest także ciekawy plac zabaw, na którym największym powodzeniem cieszy się tor tubingowy.

Zwieńczeniem przygody jest np. wspólne ognisko z pieczeniem kiełbasek i smakowaniem pieczonego ziemniaka w otoczeniu przyrody lub posiłek w specjalnie przystosowanej wiacie. Serwowane to swojskie jedzenie, zwłaszcza kartacze, bigos, gołąbki itp. jest uwielbiane przez gości i rozchodzi się jak świeże bułeczki.

Weekend w Gospodarstwie Alpaki w Sobolach
 Godz 10-18:00
 *Karmienie zwierząt
 *Zjazd tubingowy
 *Kuchnia błotna
 *Plac zabaw

WYCIECZKI SZKOLNE I PRZEDSZKOLNE
 AGROTURYSTYKA ALPAKI W SOBOLACH
 ZAPRASZAM!
 • KARMIONE I PRZYJĘLANE WIEDEJ
 • PRZEJAZD BYCZKĄ W ŁĄCZESIEI KONNY
 • ZJAZD TUBINGOWY
 • TYROLKA
 • OGNIOK POD WIAŁĄ

Sobote 29
 735 962 793

4.4. Produkcja serów podpuszczkowych w ramach rolniczego handlu detalicznego we własnym gospodarstwie przez Państwa Sylwią i Cezarego Wróblewskich we wsi Możne koło Olecka.

4.5. Gospodarstwo rolno-rybackie we wsi Jurki, w gminie Świątajno to gospodarstwo z tradycjami. Obecnie gospodarstwo po ojcu Edmundzie przejął syn Zbigniew Domalewski. Z powodzeniem prowadzi hodowlę i przetwórstwo ryb (m.in. karp, sum).

4.6. Inicjatywa Łącznik – powstała w 2019 r. jako kooperatywa spożywcza z Etku, którą tworzą lokalni rolnicy, wytwórcy i świadomi konsumenci. Aby ułatwić bezpośrednie zakupy sezonowej żywności stworzyli społeczny sklep internetowy.

Jedną z wielu osób, które przystąpiły do Inicjatywy jest Pani Ewa Suchocka-Pietrewicz z Rogówka w gm. Kowale Oleckie, która wspólnie z mężem i dziećmi uprawia warzywa i hoduje bydło rasy zachowawczej i drobny inwentarz (kury, gęsi, kaczki, króliki). Od 2018 roku Pani Ewa prowadzi RHD i działalność podlega urzędowemu nadzorowi. Część plonów sprzedaje na bieżąco, a resztę przerabia do słoików. Robi tradycyjne kiszonki z kapusty, buraków, ogórków, szczawiu. Owoce są przerabiane na soki, musy, konfitury. Oprócz przetworów z warzyw i owoców robi syropy ziołowo-owocowe z darów lasu. Do Łącznika dostarcza produkty od początku. Przygotowuje również swoje wypieki słodkie i słone. Współpraca z Łącznikiem dostarcza jej wiele satysfakcji. Tu poznała wielu interesujących ludzi, poszerza swoją wiedzę o zdrowym stylu życia i wdraża to u siebie.

Źródła:

- Ostromecki, D. Zając, A. Mantaj, *Społeczno-ekonomiczne korzyści z prowadzonej przez rolników pozarolniczej działalności gospodarczej, Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, 2015, nr 2
- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/-leaderrozwoj-lokalny-kierowany-przez-spolecznosc-rlks>
- <https://prow.warmia.mazury.pl/plan-strategiczny-wpr/>
- <https://warmia.mazury.pl/obszary-wiejskie/aktualnosci/5582-miod-z-puszczy-boreckiej-na-prestizowej-liscie-produktow>

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel. 89 535 76 84, 89 526 44 39

e-mail: sekretariat@w-modr.pl
www.w-modr.pl

